

*Medzinárodný deň materinského jazyka 2015
Inklúzia prostredníctvom vzdelania: Jazyk sa počíta*

Podpora vydania osvedčenia o ukončení vzdelania v Írsku

V rámci Medzinárodného dňa materinského jazyka 2015 (IMLD 2015) uznaného UNESCOM s názvom „Inklúzia prostredníctvom vzdelávania: Jazyk sa počíta“ viaceré diplomatické misie v Írsku by radi využili túto príležitosť na podporu svojich materinských jazykov a ich výučby v Írsku. Medzinárodný deň materinského jazyka bol vyhlásený Generálnou konferenciou Organizácie Spojených národov pre výchovu, vedu a kultúru (UNESCO) v novembri 1999 (30C/62). Medzinárodný deň materinského jazyka sa oslavuje každý rok od februára 2000 za účelom podpory jazykovej a kultúrnej rozmanitosti a viacjazyčnosti. V tomto roku sme si ho pripomenuli 21. februára.

Podľa noriem stanovených organizáciou UNESCO „*primerané jazykové vzdelávanie*“ je základom, ktorý umožňuje študentom využívať kvalitné vzdelanie, celoživotné vzdelávanie, a mať prístup k informáciám. To je možné len v prípade, ak existuje prístup k jazykovému vzdelávaniu, ktorý podporuje použitie komunikáciu v troch jazykoch, z ktorých jeden by mal byť materinský jazyk alebo prvý jazyk. Ako zdôraznila pani **Irina Bokova, generálna riaditeľka UNESCO**, vo svojom prejave pri príležitosti konania Medzinárodného dňa materinského jazyka 2015: „*Medzinárodný deň materinského jazyka je okamih pre všetkých z nás vztýčiť vlajku dôležitosti materinského jazyka na všetkých vzdelávacích úrovniach, za účelom zvýšenia kvality vzdelávania a zapojiť do proces pre nezainteresovaných.*“

V Európe, najmä v rámci Európskej únie, vývoj politiky v oblasti jazykového vzdelávania sa posunul v posledných dvoch desaťročiach značnou mierou vpred. Členské štáty EÚ vyjadrili svoj záväzok v zmysle článku 149 Zmluvy z Nice, ktorá uvádza, že „*činnosť Spoločenstva sa zameriava na rozvoj európskeho rozmeru vo vzdelávaní, najmä výučbou a šírením jazykov členských štátov.*“

Tento vývoj bol tiež reflektovaný v Írsku, kde sa jazyková štruktúra radikálne zmenila v posledných rokoch. Podľa sčítania ľudu v roku 2011 celkovo 514 068 osôb (11% z celkového počtu obyvateľov), uviedlo, že nehovorí doma írskym jazykom. V školách študujú žiaci z viac ako 160 krajín sveta celkovo 200

jazykmi. Približne u 70-75% žiakov nie je angličtina ich rodným jazykom (Department of Education and Skills, 2011).

Ministerka školstva Írskej republiky Jan O'Sullivan uviedla: „Aktuálne ministerstvo školstva vypracúva modernú stratégiu zahraničných jazykov a rada by som poďakovala veľvyslanectvám v tomto procese. Náš vzdelávací systém je veľmi obohatený o študentov z rôznych kultúrnych a jazykových skupín, čím tvoria aktívny vklad v našej spoločnosti vo všeobecnosti.“

Pri príležitosti IMLD 2015 niekoľko veľvyslanectiev v Dubline vyvinulo iniciatívu, aby oslávili materinský jazyk uznaním skúšky prostredníctvom vydania osvedčenia o ukončení vzdelania v Írsku (tzv. Leaving Certificate, obdoba maturity). Všetci občania hovoriaci materinským jazykom niektorého z európskych štátov môžu požiadať o skúšku v záverečného vysvedčenia v ich materinskom jazyku. Model pre vydanie osvedčenia o ukončení vzdelania v materinskom jazyku prostredníctvom skúšobných listov v prvom cudzom jazyku prostredníctvom záverečnej písomnej práce európskej maturity.

Je povzbudzujúce vidieť stúpajúci rast jazykov členských štátov EÚ mimo učebných osnov, ktorý od zavedenia v roku 2005 dosiahol v roku 2014 viac ako 1500 zúčastnených študentov. Tohtoročná skúška je otvorená pre študentov hovoriacich jedným zo 16 materských jazykov: pre bulharský, chorvátsky, český, dánsky, holandský, estónsky, fínsky, maďarský, lotyšský, litovský, grécky, poľský, portugalský, rumunský, slovenský a švédsky jazyk. Tieto jazyky sú označované ako jazyky mimo učebných osnov, pretože ide o jazyky, ktoré nie sú súčasťou bežného vzdelávacieho programu. Je preto potrebné aplikovať ako alternatívny spôsob vzdelávania v rámci prípravy na skúšku vydania osvedčenia o ukončení vzdelania v Írsku.

V tejto súvislosti by sme radi poukázali na **úlohu doplnkových škôl** zriaďovaných našimi komunitami v Írsku. Komplementárne školy, z väčšej časti, vyučujú cez víkendy a poskytujú výučbu v predmetoch v materinskom jazyku, ako je dejepis alebo zemepis. Tieto školy zohrávajú dôležitú úlohu v podpore študentov v ich jazykových zručnostiach a slúži celej komunite, ako východiskový bod v ich integrácii, aby sa stali významným partnerom v rôznych projektoch.

Napriek tomu, doplnkové školy majú obmedzené kapacity na primárnej úrovni. Preto je veľmi dôležité nájsť riešenie, ktoré by zahŕňalo i jazyky mimo učebných osnov na sekundárnej úrovni. Jednou z týchto možností je zavedenie

krátkeho kurzu, ktorý môže byť zavedený ako súčasť študijného plánu pre žiakov nižšej strednej školy. Jedným z najaktívnejších organizácií je Iniciatíva post-primárnych jazykov, ktorá sa snaží o zachovanie a rozvoj jazykových schopností mladých ľudí prostredníctvom írskoho hlavného prúdu írskoho vzdelávacieho systému. **Iniciatíva post-primárnych jazykov** udržiava a rozvíja viacjazykové schopnosti mladých ľudí prostredníctvom hlavného írskoho vzdelávacieho systému. Iniciatíva post-primárnych jazykov spolupracuje s veľvyslanectvami štátov, ktorých jazyky sú v širokej miere používané v Írsku, za účelom vytvárania nových kurzov, ktoré budú súčasťou nového cyklu Junior Student Award (JCSA).

Poznámky k editorovi:

Medzinárodný deň materinského jazyka -

<http://www.un.org/en/events/motherlanguageday>

Správa pani Irina Bokovej, generálnej riaditeľky UNESCO pri príležitosti

Medzinárodného dňa materinského jazyka -

<http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002316/231624E.pdf>

Štátne komisionálne skúšky - Non-Curricular EU Languages Subjects

<https://www.examinations.ie/index.php?l=en&mc=ex&sc=eu>

Leaving Certificate 2015 timetable

https://www.examinations.ie/exam/Leaving_Certificate_Examination_Leaving_Certificate

21. februára 2015